

Росарио Ласаро Ихоа

ЈОШ ЈЕДАН МРТВАЦ

Размере тог тела биле су толике да није наликовало живом бићу. Противречило је основним категоријама. Сивкасто. Импозантно. Непомично у самртном грчу. Сићушно око сред наборане коже одавало је постојање, оскудни метаболизам, макар и закратко. Тело је постојало, непомично у нечему чега није било ту, а тајновитост се плела око њега – у том нелагодном прелазу из места опипљивог у оно друго, у коме ствари у потпуности гасну. Дубоки рез на боку откривао је црвену унутрашњост, нијансе до те мере јарке и живе да је одиста било жалосно што се смрт већ толико беше примакла. Можда је управо он био разлог посрнућа. Или није. Превише мяса за укоп, помислила би засигурно она, навикнута да брине о практикалијама, пошто га је угледала кроз прозор. Али није јој то пало на памет. Покушавала је да одврати мисли, но на крају би му се увек изнова враћала погледом. Ужас је ишао под руку са морбидном фасцинацијом. Сатима. Или, ко зна, данима. Ни сасвим жив, ни мртав. У потпуности предан ишчекивању оног особеног часа у коме ће живот с њега отпасти попут каквог терета, па да га одвуку даље од куће, где се беше сместио да умре. Је ли био свестан преласка у који му се читаво тело отиснуло, није било могуће докучити. То јој није дало да заспи.

Унутра се играла беба. Ни сунчева светлост ни пријатна јесења температура нису навели жену да је изведе на песак, напоље, где би је радозналост зацело приковала уз то самртно биће. Није знала, нити је желела да замишља, за шта је све способна телесина таквих пропорција, па била и у самртном ропцу. Да згњечи. Смрви. Да прождре, ко зна. Нешто толико обично попут сусрета двеју кожа, рошаве и неизмерно меке, испуњавало ју је ужасом. Кућа беше од чврстог материјала, грађена да издржи олује – и штитила их је, њу и њено младунче. Дете је седело на тепиху и бацакало се. Снажним коленом ослонило би се о под, у безуспешном настојању да се усправи, но само би се преметнуло. И чинило се како га то забавља, док га умор није свладао. Зраци сунца прелазили су му у контрасветлу преко лобање. Ивице су постајале наранџасте. Сасвим у свом свету, није примећивало да га мајка посматра с оном помношћу због које је сваки његов делић већ знала напамет, онако како сами себе никада не можемо знати. Затим би поново започињало кретање. Колена или голишаве руке у пуном заносу.

Галебови и лешинари врзмали су се у близини. Знала је то по грактању што је допирало кроз прозоре које је оставила отворене. Видела је како дете приноси ножни палац устима. Разрогачено од напора. Није се умешала. Дете је загризло без зуба и лице му поприми збланут израз. Мајка се потом вратила прозору, ношена апсурдном мишљу како оно тело више не препречује излаз из куће ка мору, како је отпливало даље, уколико је икада и могло да плива, или је одшетало, или се одједном распрсло, па таман после морала да струже комаде његових црева са стакла. Нешто се морало догодити. Желела је да сведочи том тренутку, тако чудесном и бруталном.

Беше га већ опкружила. Био је налик бетонском блоку, но свеједно остаде тиха. Оставила је дете да спава у viseћој лежаљци у соби и узела да проучава уљеза. На телу је остало само једно око. Друго му беху унаказили. Рупа и раздеротина, докази насиља. Све и да је било кадро да зацели, што она није могла знати, време је радило против њега. Мучно је, помисли, што је од два негдашња светионика који су могли да усмеравају споре, величанствене покрете, остао тек један. Пливао је, макар је у некој недокучивој прошлости био способан да плива, да, мора да је било тако. Замућено здраво око, са зеницом која је досезала до самих рубова, који пут би, мада веома ретко, трепнуло. Кад се то десило први пут, помислила је да ју је препознао. Пазила је да га не узнемири, слутећи да је тај трептај био његов начин да јој каже како зна ко је она.

Зауставила се у кухињи, леђима окренута сину и загледана кроз прозор. Не-пролазни ветар с мора продирао је унутра, а са њим и песак. Спрам куће, острво. Тамо су спавале птице. Повремени вапај, кмечање или какав други звук заигране бебе нису допирали до ње. Наједном запоседнута, желела је само да види онај троми, исцрпљени трептај, да га ухвати тачно у тренутку умирања, уколико већ није било касно. Дуги минути прошли су у посматрању непомичног ока. Ништа у њему није одавало знаке живота. Беба се најзад одважи и допуже до мајке а да ова то није приметила. Ненадани додир тих руку и њене ноге престравио ју је. Није успела да задржи врисак. Одјекнуо је грлено. Тек тад опази да је то њено рођено дете, те га подиже. Ридало је избезумљено од страха. Ужаснула се саме себе и пригрлила га свом нежношћу за коју је била способна.

Сместила се у лежаљку с дететом у наручју. Примаче му округлу дојку с израженим жилама. Дете је по мирису препознало кожу, отворило уста и почело да сиса. Испрва се трзало. Мало-помало, умирило се, те стаде да мрда стопалима од пуког задовољства. Изморена, она га погледа још једанпут. У некој врсти узгредног откровења, учини јој се како види дететове претке, јасније него што би то икада било могуће у другом колону. Изражени простор између горње усне и носа, верни отисак баке по оцу. Ножни палац, готово четвртаст, исти као у њеног покојног оца, дететовог деде. И тако виде сина као да није њен и као да је крвно сродство могуће уочити тек пошто се отац и мајка преобразе у бабу и деду, или понекад и умру пре тога, а живот настави даље, не базирајући се.

Налет јачег ветра ошину им лица. Било је већ касно. Огрнула је дете вуненим ћебетом и, пошто је поново подигла поглед, у прозору више није било ни оног једног ока. Океан сиве, наборане коже, на мање од два метра удаљености, испуњавао је читав отвор. Пред њима – површина натрулог меса. Тело је, истини за вољу, одавно заударало. Али била се привикла. Морска обала не оскудева оштрим мирисима алги, рибе која се распада и морских плодова испуњених нагрисајућим соковима. То је било уобичајено. Та кисела прљавштина под ноктима, њеним и дететовим. Коса пуна соли, премда су се ретко купали међу таласима. Но сад је ту била та громада меса, која само што не беше отишла, и жени је једино било стало да ухвати тренутак умирања.

Донело би јој олакшање да је то тело на пола пута напокон пронашло место где ће се смирити. А већ је и било смирено – исувише непомично. Истински мртво, боље

речено. Касније ће морати да потражи помоћ да га уклони са свог поседа. Неки багер, или камион, некога ко ће мрцину превести на депонију тог приобалног места. Замисли га као огромну истранжирану прерађевину, унутрашњости изложене погледу, препуне отказаних органа. Беба је за то време настављала да усисава устима и језиком. Савршени левак кроз који се живот претакао из једног у друго. Сисала је све док напокон није натегла брадавицу, па је одапела попут бича, у знак да је сита. Могла ју је одвојити и раније, искористити своју моћ и ускратити јој приступ. Није то међутим учинила. Отрпела је жарење.

Приближавао се сутон. Напола догорела цепаница лежала је у пећи од претходне ноћи. Била је угашена. Требало је пронаћи нешто за потпалу. Шишарке. Гранчице којих је било у шумарку иза дина. Дохватила је јутени цак и привезала дете на леђа дугом тканином. Младунче је подригнуло у сласт и повратило јој нешто бело за врат док се бавила тиме. Чврсто увезани, постадоше нераскидива чаура. Пошто је изашла из куће, схватила је како напољу влада оно монументално тело, она препрека. У оку му је било песка. Пришла је одважно, да га очисти. Посегла је к њему с крпом у руци, али није успела да га дотакне. У том часу догоди се слабаши дрхтај, но такав да је прострујао читавим организмом, повративши га из одсутности. И тад јој се учини да га је видела како трепће. Да, учинило јој се, али није била сигурна – до те мере је био танан тај покрет. Било како било, повукла је руку и престрављено устукнула. Прилепљена уз њена леђа, беба стаде да вришти с толиком силином да се жена безглаво баци у трк ка динама. Кућа је остала за њима, постојана и чврста, препуштена на милост и немилост телу које је трулило.

Знала је како је већ било касно за потрагу за потпалом. Сунце беше на измаку. Наранцаста круг на западу тонуо је у море. Пожурила је преко дина, упркос напору. Није се освртала. Дете се постепено умири од ритма њеног табанања. У ушима јој је звиждао ветар, а слабашно мрмљање бебе умотане у тканину осећала је целим телом, пре неголи слухом. Пошто је стигла до шумарка, узе да сакупља осушене шишарке и гранчице. Дубоки гугут голубова није допро до ње, нити узнемиреност двају коња који побегоше чим их спазише. Радила је одсутно. Повијала се читавим телом, пазећи да дете не испадне напред, премда је знала како јој оно никад, никад неће испасти. За неколико минута напуни цак и забаци га преко рамена.

Полако се преко песка враћала ка обали. Успела се на прву дину и сишла с ње. Преостала је још једна. У сенци, песак је био леден. Болела су је стопала. Место на које су се враћали било је њена кућа, али жена је слутила како јој предстоји борба не би ли је повратила. Док се пела уз другу дину, примети да се дете успавало. Очи, две танке црте; кожа безмало спржена ветром, хладноћом и песком. Пожеле да га заштити, али није знала како. Намести поново цак од јуте на леђима и настави да корача ка врху. Требало га је нахранити, а и сама је требало да једе, требало је да га опере, те да се и сама окупа. Беше то само још један ветровит дан, смрт им се неће смиловати. Стигавши до највише тачке, угледа кућу и застаде као укопана. Нешто се збило. С мешавином олакшања и ужаса, осмотри свој дом. Тела више није било тамо. Ишчезло је. Остала је затечена – немогуће. Пожурила је низ дину према кући. Дете се, изненада продрманом, пробуди и поче очајнички да плаче.

Стигла је до куће пренеражена и осврнула се око себе. Није било трагова према мору, ни отисака возила на земљи. Мирисало је на шалитру, оног задаха организма који трули више није било. Масна мрља је још натапала песак. Кућа празна. Прозори отворени. Сунце је урањало у хоризонт и – само начас – утвара тог тела које плута пред кућом, у морском пространству, отвореног ока, да би затим потонуло унеповрат, попут још једног мртваца.

(Са шћанској љревео Душан Вејновић)